

LANCKEN WAKENITZ, Oscar Freiherr von der, Duits diplomaat (Boldevitz, eiland Rügen, 5 oktober 1867 - † 1939).

Na zijn humaniora aan het paedagogium te Putbus trad hij in militaire dienst (1888-'92), eerst bij het tweede regiment van de Garde-Husaren te Berlijn, daarna bij de Gardes du Corps te Potsdam. In 1892 ging hij over naar het ministerie van buitenlandse zaken en was achtereenvolgens werkzaam aan de ambassades van Parijs, Rome, Madrid en opnieuw te Parijs als ambassaderaad en gezant. In 1913 werd hij Pruisisch gezant te Darmstadt (Hessen).

In augustus 1914 kwam hij als reserve-ritmeester naar België, aan het hoofd van een transport-colonne. Op het eind van dezelfde maand vernam hij te Namen dat hij benoemd was tot vertegenwoordiger van het ministerie van buitenlandse zaken bij het generaal-gouvernement te Brussel. Terwijl de chef van de Zivilverwaltung in het bezette gebied, dr. Von Sandt, trachtte het ontredde Belgische bestuursapparaat weer op gang te brengen, kon Von der Lancken het zich veroorloven de politiek volkomen gedesinteresseerde gouverneur-generaal Von der Goltz te vergezellen bij Frontbezoeken tussen Mechelen en Antwerpen en in West-Vlaanderen. Hij stond generaal Von Bessler terzijde bij de onderhandelingen over de overgave van Antwerpen. Pas na de oprichting van een Politische Abteilung bij het Burgerlijk Bestuur in februari 1915, door Von der Goltz' opvolger, M. von Bissing, onder wiens bevel Von der Lancken te Potsdam had gediend, begon deze een belangrijke rol te spelen. Als leider van de Politische

Abteilung had hij niet alleen de diplomatieke, binnenlandse en kerkelijke aangelegenheden onder zijn bevoegdheid, doch ook de pers en de Flamenpolitik.

In de Flamenpolitik volgde hij trouw de richtlijnen van Von Bissing en deelde hij diens opvatting dat men vermijden moest zich op sleeptouw te laten nemen door de Jong-Vlaamse en andere extremisten. Het rechtsherstel van de Vlamingen moest ongetwijfeld bevorderd worden, doch dit moest zoveel mogelijk geschieden binnen het raam van de Belgische staatsstructuur. Een verbrokkeld België paste niet in de vredesplannen, waarmee Von der Lancken eind 1916 voor de dag kwam. Hij verwierf voor die plannen de medewerking van de Belgische groot-industriëlen Evence Coppée, vader en zoon, van de gravin de Mérode en van kardinaal Mercier. Via deze bemiddelaars slaagde hij erin de opperbevelhebber van het Belgische leger, koning Albert, de Belgische eerste-minister in Le Havre, De Broqueville, de president van de Franse ministerraad, Briand en de leider van de Franse radicale partij, Caillaux, te betrekken in de besprekingen die gevoerd werden met toestemming van de rijkskanselier Von Bethmann Hollweg. Dat dit vredesoffensief mislukte, is voorzeker niet toe te schrijven aan een gebrek aan ijver bij Von der Lancken.

Met kardinaal Mercier stond Von der Lancken geregeld in contact. Evenals Von Bissing was ook hij tegenstander van de gedwongen tewerkstelling van Belgische arbeiders in Duitsland. Het was op zijn aanraden dat kardinaal Mercier terzake een verzoekschrift richtte tot de keizer, nadat de inwilliging ervan bij voorbaat verzekerd was.

Het overlijden van Von Bissing (april 1917) en het ontslag van Von Bethmann Hollweg (juli 1917) verzwakten Von der Lanckens positie. De ernstigste deuk kreeg deze evenwel door de uitvoering van de bestuurlijke scheiding in 1917 met de benoeming van twee afzonderlijke Verwaltungschefs voor Vlaanderen en Wallonië. „Deze laatste fase van de Flamenpolitik”, schreef hij later, „heb ik niet meer meegemaakt en ook niet kunnen meemaken, daar zij mij in oorlogstijd niet opportuun scheen”.

WERKEN: *Meine dreissig Dienstjahre 1888-1918*. Potsdam, Paris, Brüssel, Berlin (1931).

LITERATUUR: P. Vergnet, *L'affaire Caillaux* (1920); - M. des Ombiaux, *La politique belge depuis l'Armistice. La grande peur de la victoire* (1921, derde uitgave); - J. Caillaux, *Mes prisons* (1924); - *Archives du Conseil de Flandre* (1928); - A. Chatelle, *L'effort belge en France pendant la guerre 1914-'18* (1934); - A. Chatelle, *La paix manquée? Le pourparlers de 1917* (1936); - G. Suarez, *Briand. IV Le pilote dans la tourmente 1916-'19* (1940); - W. Steglich, *Die Friedenspolitik der Mittelmächte 1917-'18* (1964); - F. Wende, *Die belgische Frage in den deutschen Politik des Ersten Weltkrieges* (1969). JAN BRANS